

Scouting is calling! – dobre praktyki pełnomocników chorągwi ds. zagranicznych

1. Wstęp

Celem artykułu jest promocja dobrych praktyk, czyli działań, rozwiązań, pomysłów etc., które sprawdziły się w danej jednostce i z tego względu warte są uwagi. Zebrane przykłady mogą stać się pomocne i inspirujące dla zespołów zagranicznych, pełnomocników zagranicznych, komend chorągwi i hufców oraz instruktorów i drużyn, które chciałyby doskonalić lub wdrożyć współpracę skautową w swojej działalności harcerskiej.

Artykuł ten bazuje na informacjach, które udało się pozyskać naszej *postCEJowej* grupie nieformalnej. Przeprowadziliśmy ankiety oraz wywiady ze wskazanymi przez kierowniczkę Wydziału Zagranicznego GK ZHP pełnomocnikami ds. zagranicznych chorągwi. W efekcie zdobyliśmy informacje na temat działalności zagranicznej Chorągwi Stołecznej, Gdańskiej, Kujawsko-Pomorskiej, Łódzkiej, Mazowieckiej, Śląskiej oraz Krakowskiej.

Poniższy artykuł nie ma charakteru naukowego, całościowego badania, lecz jest jedynie krótką refleksją na temat tego, czego udało nam się dowiedzieć w zakresie dobrych praktyk wybranych jednostek ZHP w oparciu o nowe „Zasady współpracy zagranicznej jednostek ZHP”¹.

---

¹Zasady współpracy zagranicznej jednostek ZHP, <https://dokumenty.zhp.pl/uchwala-glownej-kwatery-zhp-nr-1642016-3-listopada-2016-r-sprawie-zatwierdzenia-zasad-wspolpracy-zagranicznej-jednostek-zhp/>, dostęp: 18.05.2017r., godz. 17:30.

2. Dobre praktyki

Jeśli w waszej chorągwi działa pełnomocnik ds. zagranicznych, to gratulacje, sukces jest już w zasięgu ręki! Zgodnie z „Zasadami współpracy zagranicznej jednostek ZHP” pełnomocnicy komendantów chorągwi ds. zagranicznych są koordynatorami współpracy zagranicznej na poziomie chorągwi. Do ich zadań należy:

- 1) gromadzenie informacji o współpracy zagranicznej na swoim terenie,
- 2) działalność informacyjna i szkoleniowa na temat światowych organizacji skautów i przewodniczek i możliwości współpracy zagranicznej,
- 3) wyznaczanie lub akceptowanie organizatorów konkretnych przedsięwzięć,
- 4) zatwierdzanie programów obozów zagranicznych, obozów z udziałem gości zagranicznych realizowanych w kraju i innych przedsięwzięć o charakterze międzynarodowym,
- 5) udzielanie pomocy i nadzorowanie organizatorów w trakcie realizacji zadań,
- 6) współpraca z Wydziałem Zagranicznym GK ZHP, w tym z komisarzami zagranicznymi i sekretarzem zagranicznym ds. ISGF oraz z hufcowymi instruktorami ds. zagranicznych w ww. zakresie (dotyczy koordynatorów na poziomie chorągwi).

Pełnomocnicy są również upoważnieni w uzasadnionych przypadkach do delegowania swoich uprawnień i obowiązków na szczebel hufca.

W zakresie obiegu informacji jednostki ZHP zobowiązane są do informowania właściwego pełnomocnika o realizowanych przez siebie działaniach w tym zakresie. Pełnomocnik powinien tę wiedzę przekazywać komendzie chorągwi, która ma obowiązek udostępniać ją Głównej Kwaterze.

Pełnomocnicy, z którymi udało nam się skontaktować, mają niemało sukcesów na swoim koncie. Do ich obowiązków należy wystawianie opinii dla osób zamierzających uczestniczyć w międzynarodowych działaniach. W tym zakresie do najlepszych praktyk zaliczyć warto indywidualne spotkania z takimi kandydatami oraz pomoc w przygotowaniu/sprawdzeniu zgłoszenia na

zagraniczne działania. Do zasług pełnomocników należy również wsparcie przy organizacji samych wyjazdów zagranicznych polskich patroli – transport, promocja, harcerskie gadżety etc.

Niewątpliwie warte uznania są niełatwe próby powołania zespołów zagranicznych aktywnie działających na szczeblu chorągwi lub osób odpowiedzialnych za ten element harcerskiej pracy na szczeblu hufców. Taka osoba/zespół jest bardzo przydatna w kontaktach z drużynowymi, którzy są głównymi adresatami inicjatyw międzynarodowych. W kwestii efektywnie działających zespołów mamy się na kim wzorować. Najlepiej zorganizowane zespoły zagraniczne to przede wszystkim ludzie, na których pełnomocnicy mogą polegać. O jakości zespołu świadczą kompetencje jego członków, a tutaj też jest jak zabłysnąć. Dobre podstawy daje ukończenie kursu chorągwiowych pełnomocników i hufcowych instruktorów ds. zagranicznych – ostatecznie takie kursy organizowane przez GK ZHP to to PAXTU II 2012 i pomarańczowy szlak na IV Zlocie Kadry 2015. Niestety na tegoroczny Zlot Kadry zabrakło wystarczającej liczby chętnych i szlak zagraniczny się nie odbędzie, szkoda - może zabrakło tam właśnie Ciebie? Wzorowo zorganizowane zespoły zagraniczne mogą pochwalić się rzetelnie przeprowadzoną analizą SWOT swojej chorągwi i na tej podstawie sformułowanymi celami i zamierzeniami w planie pracy na dany rok, z doprecyzowanymi obszarami działań.

Szkolenie członków zespołów to jedna sprawa, druga to działalność kształceniowa w ich wykonaniu. Najczęstszym sposobem – i bardzo skutecznym – jest współpraca z zespołem kadry kształcącej. Zaradni pełnomocnicy zgłaszają się do organizatorów kursów przewodnikowskich i oferują prowadzenie zajęć na temat ruchu skautowego. Po takich zajęciach dobrym pomysłem jest stworzenie listy mailingowej osób zainteresowanych otrzymywaniem informacji o możliwościach zaangażowania się w działalność zagraniczną. Ten sposób zdecydowanie skraca drogę przepływu informacji i oferty szybciej trafią do grupy potencjalnych odbiorców. Oprócz zajęć w ramach kursów niektórzy pełnomocnicy mogą pochwalić się organizacją warsztatów zachęcających do podejmowania współpracy zagranicznej dla różnych grup, w tym komend hufców i chorągwi.

Efektywna współpraca zarówno z komendą chorągwi, jak i hufców, jest sporym ułatwieniem funkcjonowania pełnomocnika.

Dobrym pomysłem jest szukanie partnerów również poza ZHP. Pełnomocnicy chwalą sobie współpracę z organizacjami pozarządowymi, które mają zbliżone do ZHP cele. Taka działalność może przyczynić się do wzrostu jakości realizowanych przedsięwzięć.

Promowanie skautowych propozycji programowych to również dobry pomysł na aktywizację harcerzy w zakresie współpracy zagranicznej. Powodzeniem zakończyła się realizacja globalnej akcji WAGGGS „Stop the violence. Speak out for girl’s rights²” przez stołecznych harcerzy dotycząca przeciwdziałania przemocy wobec kobiet. Więcej skautowych międzynarodowych programów można znaleźć w centralnym banku pomysłów³, na stronie internetowej Wydziału Zagranicznego GK⁴, na stronach WOSM⁵ i WAGGGS⁶.

I w końcu te wyjazdy! Większość pełnomocników, z którymi rozmawialiśmy, to ludzie, którzy pełnią swoją służbę, bo sami kiedyś złapali skautowego bakcyła. Wyjazd na światowe jamboree nie ma sobie równych, jeśli chodzi o źródło skautowej motywacji. Indywidualne doświadczenie to najlepsza zachęta na rozpoczęcie i poszerzenie zagranicznej działalności harcerzy. Wiedzą o tym pełnomocnicy, którzy robią co mogą, by promować zagraniczne konferencje, seminaria, obozy zagraniczne, rajdy etc. Można na nich polegać przy organizacji swojego wyjazdu. Do krajów, z którymi zadeklarowali oni najlepsze relacje, zaliczają się: Niemcy, Ukraina, Wielka Brytania, Czechy, Francja czy nawet tak egzotyczna dla nas Palestyna i całkiem bliski szwajcarski ośrodek skautowy

---

² Stop the violence. Speak out for girl’s rights: <https://www.waggs.org/en/what-we-do/stop-the-violence/>

³ Centralny Bank Pomysłów ZHP: <http://cbp.zhp.pl/>

⁴ Strona internetowa Wydziału Zagranicznego GK ZHP: <https://zhp.pl/author/ewa-lachiewicz/>

⁵ Strona internetowa WOSM: <https://www.scout.org/what-we-do>

⁶ Strona internetowa WAGGS: <https://www.waggs.org/en/what-we-do/>

Kandersteg⁷. Do najpopularniejszych wśród naszych harcerzy imprez międzynarodowych należą zdecydowanie coroczny InterCamp⁸ oraz wędrownicze Moot⁹ i Roverway¹⁰, wśród mniej znanych imprez pełnomocnicy wskazali czeski zlot Obrok¹¹ i niemiecki Pflingsten in Werstenohe¹². Cenionym wydarzeniem międzynarodowym jest również przekazywanie Betlejemskiego Światła Pokoju: m.in. warmińsko-mazurscy harcerze przekazują je do Rosji.

Instruktorzy, z którymi rozmawialiśmy, mają też swoje zasługi we wsparciu imprez skautów z zagranicy w Polsce np. przy zbliżającym się pod koniec lata tego roku zdobywaniu Explorer Belt¹³ przez grupę austriackich skautów. Pełnomocnicy mocno rekomenduje formę współpracy z organizacją z zagranicy na zasadach darmowego pobytu. Skauci z zagranicy przyjeżdżają do Polski na własny koszt, ale nie ponoszą kosztów zakwaterowania i wyżywienia – te spoczywają na polskim organizatorze. W roku następnym sytuacja się odwraca i to polscy harcerze jadą do kraju partnera na własny koszt, ale są tam goszczeni przez skautów. Oprócz finansowych plusów takiego rozwiązania pełnomocnicy wskazują na większą motywację i zaangażowanie harcerzy w przygotowanie wydarzenia, jeśli wiedzą, że będą mieli okazję w roku następnym wyjechać za granicę. Innym sposobem jest również popularna gościna u rodzin skautów (home hospitality). W organizacji wyjazdu szczególnie przydatna będzie propozycja programowa „Ponad granicami¹⁴”. Również pomocne mogą okazać się dwie harcerskie publikacje: „Skautowe lato” opracowane przez Wydział

---

⁷ Strona internetowa Kandersteg: <http://www.kisc.ch/>

⁸ Strona internetowa InterCamp 2017 w Niemczech: <https://www.intercamp.info/>

⁹ Strona internetowa następnego Moot w Irlandii w 2012: <http://www.scouts.ie/Rover-Scout/World-Scout-Moot-2021/>

¹⁰ Strona internetowa następnego Roverway w Irlandii w 2018r: <https://www.roverway2018.nl/en/>

¹¹ Strona internetowa Obrok 2017: <http://www.obrok17.cz/>

¹² Strona internetowa Pflingsten in Werstenohe 2017: <https://dpsg.de/pflingsten.html>

¹³ Explorer Belt to wyzwanie stawiane sobie przez skautów, którego celem jest prawdziwe, dogłębne poznanie innego społeczeństwa i kultury poprzez szereg projektów podczas podróży do innego kraju.

¹⁴ „Ponad Granicami”, dostęp: <http://cbp.zhp.pl/wpcontent/uploads/2014/06/ponadgranicamiok.pdf>

Zagraniczny GK ZHP¹⁵ i „Organizacja wyjazdu zagranicznego w drużynie wędrowniczej”¹⁶.

Do „niewyjazdowych” form współpracy realizowanych ze skautami zaliczają się m.in. październikowe JOTA-JOTI¹⁷ (jamboree w eterze oraz w Internecie) czy wysyłanie kartek z okazji DMB.

W kwestii finansowania pełnomocnicy polecają fundusze w ramach programu Erasmus+ oraz zadaniowe dofinansowania z miasta, urzędu marszałkowskiego czy Ministerstwa Obrony Narodowej. Na szczególną uwagę zasługują praktyki korzystania ze wsparcia finansowego i merytorycznego organizacji Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży (PNMW), w ramach którego dofinansowywane mogą być obozy, zimowiska oraz działania w trakcie roku harcerskiego. Doskonałą pomocą w tym zakresie stanowić będzie „Poradnik współpracy polsko-niemieckiej”¹⁸, który zawiera praktyczne wskazówki na temat współpracy międzynarodowej, charakterystyki niemieckich organizacji skautowych, wniosków do PNMW i wiele więcej.

3. Dobre rady

Rozmowy z pełnomocnikami ds. zagranicznych dały nam dużo inspiracji i konkretnych rozwiązań. Dzielimy się tą wiedzą z nadzieją, że również i wam wyda się przydatna. Pełnomocnicy przekazali nam także wskazówki od siebie, złote rady dla działających lub zaczynających działać w zakresie współpracy zagranicznej. Według nich wiele zależy od nastawienia harcerzy i to tutaj jest pole do popisu. Osoby, które mają już skautowe doświadczenia, powinny stawać się „skautowymi trendsetterami” kreującymi kierunki współpracy zagranicznej.

---

¹⁵ „Skautowe lato”, Wydział Zagraniczny GK ZHP, dostęp: <http://cbp.zhp.pl/poradniki/skautowe-lato/>

¹⁶ „Organizacja wyjazdu zagranicznego w drużynie wędrowniczej”, p.wd. Weronika Szatkowska HR, HWDW "Trzask!", dostęp: <http://cbp.zhp.pl/poradniki/organizacja-wyjazdow-zagranicznych-w-druzynie-wedrowniczej/>

¹⁷ JOTA- JOTI: <http://jotajoti.info/>

¹⁸ „Poradnik współpracy Polsko-Niemieckiej, hm. Beata Przybylska-Kujawa, hm. Piotr Miara, dostęp: <https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/15c1f5a3009aa356?projector=1>

Wszyscy zgodnie stwierdzili, że najważniejsze jest się wkręcić, o co najłatwiej na wyjeździe zagranicznym, dlatego tak ważne jest zachęcanie młodych do skautowej przygody. Potem należy dobrze pokierować tym doświadczeniem i zbierać plony, wciągając falowo kolejnych harcerzy. Złoty i inne międzynarodowe wydarzenia to także okazja do szukania ciekawych miejsc i działań, a przede wszystkim nowych ludzi. Na takich kontaktach buduje się potem kolejne inicjatywy. Bowiem – jak podkreślają pełnomocnicy – „zagranica to narzędzie, a nie wisienka na torcie” ;)

Nie pozostaje nic innego jak czerpać z doświadczenia już doświadczonych i wcielać oraz doskonalić współpracę zagraniczną w swojej jednostce.

Autor: pwd. Karolina Dukiel

Korekta: hm. Ewa Lachiewicz – DZIĘKUJĘ!

Dane do artykułu zebrane zostały przez zespół w składzie:

phm. Anna Bróż, hm. Grzegorz Samorek, pwd. Emilia Maliszak, pwd. Małgorzata Honc,
Dominika Olejnik, Karolina Charęza, pwd. Karolina Dukiel

Dziękuję za współpracę pełnomocnikom komendantów chorągwi ds. zagranicznych:

phm. Wojciech Puchacz (Chorągiew Stoleczna), hm. Robert Kawka (Chorągiew Gdańska), phm. Bartłomiej Szczepaniak (Chorągiew Łódzka), phm. Beata Szymańska (Chorągiew Mazowiecka), phm. Anna Miernik (Chorągiew Śląska), pwd. Maciej Bielski (Chorągiew Krakowska), hm. Dorota Limontas (Chorągiew Warmińsko-Mazurska).